

Signposts – Signaleringen

Nys, Liesbet, *Van mensen en muizen. Vijftig jaar Nederlandstalige Faculteit Geneeskunde aan de Leuvense Universiteit* (Leuven: Universitaire Pers Leuven, 2016, 359 pp., ISBN 9789462700888).

Een kloeke geschiedenis van de medische faculteit van de Universiteit Leuven. Nys beschrijft in vier chronologische hoofdstukken hoe de Nederlandstalige faculteit zich zowel op onderzoeks- als onderwijsgebied ontwikkelde. Door de aandacht voor grotere maatschappelijke gezondheidsthema's, en het wel en wee van studenten en personeel, zal het boek naast geïnteresseerden in de geschiedenis van de universiteit en medische wetenschap ook alumni aanspreken.

Visser, Eduard, *God, het woord en de tering. Leven en werk van Simon Gorter (1838-1871), met een teksteditie van zijn brieven en een keuze uit zijn proza en preken* (Manuscripta Mennonitica VIII; Hilversum: Uitgeverij Verloren, 2017, 408 pp., ISBN 978 90 8704 638 5).

Dit is een intrigerende collectie van brieven, proza en preken van Simon Gorter (1838-1871), de zoon van de beroemde dichter Herman Gorter. Simon, predikant, schrijver en journalist, stierf een vroege dood na het oplopen van de tering. De teksten die in deze editie zijn opgenomen geven een indringend beeld van de pijnlijke gevolgen van de ziekte voor Gorters familie, maar ook van Gorters studentenjaren en het leven in Wormerveer. Het geheel is voorzien van een uitgebreide inleiding waarin de auteur niet alleen het leven van Gorter in kaart brengt, maar ook van de mensen in diens naaste omgeving.

Funke, Vera, *'Dat is nu handel, meisjelief!' Verlovingsbrieven van de Amsterdamse boekhandelaar en uitgever George Lodewijk Funke (1836-1885)* (Hilversum: Verloren, 2017, 351 pp., ISBN 978 90 8704 6507).

'Mijn lief blondje!' zo begint een van de brieven van de Amsterdamse George Lodewijk Funke aan Marie de Kooning, zijn verloofde uit Haarlem. Tussen 1862 en 1865 schreven Marie en George elkaar elke week een brief. Vera Funke heeft de brieven van George bijeengebracht en voorzien van een inleiding. Hierin schijnt ze – aan de hand van de brieven – een licht op het dagelijks leven in negentiende-eeuws Amsterdam en het uitgevers en boekhandelsbestaan van Funke, de latere uitgever van *Multatuli*, Busken Huet en oprichter van *Het Nieuws van de Dag*.

Nève, Paul, Geertrui van Synghel, *Een veertiende-eeuws register van de cijzen van de Brabantse hertog in Lenculen en Maastricht. Bron voor de historische topografie van Maastricht en omgeving* (Maastricht: Koninklijk Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap, 2017, 163 pp., ISBN 978 90 71581 19 9).

Bronnenuitgave van een register van de cijzen van de Brabantse hertog in Lenculen en Maastricht uit de veertiende eeuw. De grondige inleiding gaat in op het belang van het register voor de middeleeuwse geschiedenis van Maastricht en voorziet de bron van een uitgebreide historische context. De tekstuitgave van de bron is verder voorzien van zwart-wit foto's van het bronmateriaal en een aantal kaarten van de regio in kleur.

Janssens, Ugo, *Het leugenboek. Misvattingen en bedrog in de geschiedenis* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2017, 280 pp., ISBN 978 94 6298 736 4).

Dit boek haakt in op de recente discussies over 'fake news'. Het tracht de aard van leugens inzichtelijk te maken door een aantal opmerkelijke historische cases te belichten. In heldere taal worden kwesties als het al dan niet bestaan van de Amazonen, de oorzaak van de Gallische Oorlog en het abolitionisme van Abraham Lincoln uit de doeken gedaan en in een nieuw licht geplaatst. Het boek bevat een korte bibliografie en is rijk geïllustreerd.

Hartmans, Rob, *Zwarte bladzijden uit de Nederlandse geschiedenis* (Utrecht: Omniboek, 2017, 222 pp., ISBN 9789401910385).

In dit boek worden uiteenlopende onderwerpen besproken variërend van de Martelaren van Gorcum tot de slavenhandel, maar ook kinderarbeid en de moorden op Fortuyn en Van Gogh. Het geheel is voorzien van een inleiding en epiloog waarin de auteur reflecteert op de recente discussies over de donkere kant van de Nederlandse vaderlandse geschiedenis en hoe hier mee om te gaan.

Vree, Jasper, *Kerk, huis, school en staat. Leven, werk en vriendenkring van P. Hofstede de Groot (1844-1886)* (Hilversum: Verloren, 2017, 824 pp., ISBN 978 90 8704 641 5).

Deze biografie van de Groningse hoogleraar theologie P. Hofstede de Groot komt voort uit de dissertatie van Jasper Vree over Groningse godgeleerden in de eerste helft van de negentiende eeuw. In een flink boekwerk van meer dan 800 pagina's, wordt het leven van Hofstede gedetailleerd beschreven. Vree besteedt daarbij niet alleen aandacht aan Hofstedes theologische werk, maar ook aan diens maatschappelijke rol in het Nederland van de negentiende eeuw.

Meuwese, Stan, *Twee eeuwen dienstplicht, discipline, dienstweigering en desertie. Deelnemen (of niet) aan de Nederlandse krijgsmacht in rechtshistorisch perspectief* (Dissertatie Universiteit Tilburg 2017; Oisterwijk: Wolf Legal Publishers, 2017, 932 pp., ISBN 978 9462 4036 35).

Handelseditie van het proefschrift dat Stan Meuwese vorig jaar aan de Universiteit van Tilburg verdedigde. Meuwese past een rechtshistorische benadering toe op het

vraagstuk betreffende dienstplicht en dienstweigering van de Napoleontische tijd tot het heden. Het boek bevat een uitgebreid overzicht van jurisprudentie.

De Vrije Fries

Het nieuwste jaarboek van het Koninklijk Fries Genootschap voor Geschiedenis en Cultuur heeft als thema sport en identiteit. In vijf artikelen wordt de relatie tussen beide onder de loep genomen. Hierbij wordt buiten de grenzen gekeken, onder andere naar Bretagne en Gotland, maar ook binnen de landsgrenzen, met bijdragen over kaatsen en over schaatster Atje Keulen-Deelstra. Bovendien bevat het jaarboek een aantal reguliere artikelen over onderwerpen als Friese slaveneigenaren en het Martenahuis in Franeker.

Jacobs, Antoine, *Kroniek van de Karmel in Nederland 1840-1970* (Hilversum: Verloren, 2017, 1008 pp., ISBN 978 90 8704 613 2).

Een uitgebreide geschiedenis van de Nederlandse Karmelieten door Antoine Jacobs. Naast een chronologisch overzicht vanaf 1840, geeft Jacobs in vijf thematische hoofdstukken inzicht in de opleiding, zielzorg, het onderwijs, stichtingen, apostolaat en missies van de orde. Het boek bestrijkt daarmee dan ook meer dan alleen Nederland, en gaat van Boxmeer tot de Filipijnen en Brazilië. Aangezien het archiefonderzoek zich beperkt tot bronnen in Nederlandse en Europese archieven, geeft het extra-Europese deel van het boek vooral inzicht in de beweegredenen van de Karmelieten om naar Azië en de Amerika's te gaan.

Frijhoff, Willem, Marie-Christine Kok Escalle, Karène Sanchez-Summerer (eds.), *Multilingualism, Nationhood, and Cultural Identity. Northern Europe 16th-19th Centuries* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2017, 193 pp., ISBN 978 94 6298 061 7).

Bundel met artikelen over de relatie tussen meertaligheid, staten en culturele identiteit in Noord-Europa tussen 1500 en 1900. Naast een aantal algemene hoofdstukken over het thema bevat het boek drie meer lokale casestudies. Konrad Schoeder schrijft over Augsburg en Nuremberg, Joep Leerssen over Ierland, en Willem Frijhoff wijdt een hoofdstuk aan meertaligheid in de Nederlandse Gouden Eeuw. Hierin gaat hij onder andere in op de taal van geleerden en van arbeidsmigranten, de verfransing van het Nederlands en de meertaligheid in Nieuw Nederland.

Mosmuller, Jozef, *Legertochten langs de Maas. Een militair-politieke geschiedenis van Maastricht en de Landen van Overmaas tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648)* (Heerlen: Lisodde, 2017, 146 pp., ISBN 9789080397064).

Een beknopt boekje over de militair-politieke geschiedenis van Maastricht en de Landen van Overmaas. Dit is het tweede deel in een serie en concentreert zich op de Tachtigjarige Oorlog. Voorzien van illustraties in kleur.

Schaik, John van, *De Katharen. Tussen werkelijkheid en fictie* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2017, 280 pp., ISBN 9789462987371).

Een goed toegankelijke geschiedenis van de Katharen. In een vijftiental hoofdstukken bespreekt de auteur onder andere de opkomst van het katarisme, de leer, de praktijk, de rol van de inquisitie en de beeldvorming rondom de Katharen.